

A painting of a man from the chest up. He is wearing a dark suit jacket, a white collared shirt, and a red tie. On his head, he wears a black bowler hat. Instead of a nose, he has a large, dark brown smoking pipe protruding from the center of his face. The background is a light blue sky with soft, white clouds. The overall style is that of a classic oil painting.

karel
zeithaml

falešný
knír

P
R
O
S
T
O
R

**P R
O S T
O R**

Karel Zeithaml

**P R
O S T
O R**

Karel Zeithaml
Falešný knír

Praha, 2024

P R
O S T
O R

© Karel Zeithaml 2024
© PROSTOR 2024
ISBN 978-80-7260-589-7

První díl

V Lucemburské zahradě

Postarší vyšetřovatel vstoupil do Lucemburské zahrady směrem od avenue de l'Observatoire. Kráčel dál ke kruhu mramorových soch. Jedna z nich měla poškozenou hlavu. Okolí bylo obeháno policejní páskou, za kterou strážníci nepouštěli nikoho z přihlížejících čumilů.

Vyšetřovatel nadzdvihl pásku a ocitl se uvnitř kruhu. Jeho kolega mu ukázal sochu Marie Medicejské, které neznámý vandal ustřelil nos. Pak přešli k soše Valentiny Milánské, jejíž mohutný podstavec byl neomluvitelně pomočen.

„Máme pachatele?“ zeptal se vyšetřovatel.

„Unikli v bryčce tažené dvěma poníky,“ odvětil mladší kolega.

„Cože?“

„Ano, byla to červeno-žlutá bryčka. Řídil ji nějaký kluk. Odjeli tudy, touhle alejí.“

Vyšetřovatel se bezradně rozhlížel kolem sebe.

„Kolik jich bylo?“

„Dva. Jeden, asi padesátiletý chlapík s knírem, byl ozbrojen loveckou puškou a měl na sobě starou parku. Ten pravděpodobně střílel na Marii Medicejskou. Druhý pachatel byl velmi starý,

hubený muž s bradkou. To on močil na Valentinu Milánskou.“

„Kde jsou teď?“ zeptal se nervózně vyšetřovatel.

„Zmizeli. Po bryčce ani stopy.“

Vyšetřovatel zakroutil hlavou: „To mi neříkejte, že se v Paříži mezi tolika automobily může jen tak ztratit červeno-žlutá bryčka tažená dvěma poníky.“

„Už to tak vypadá,“ pokrčil rameny kolega.

„Kde jsou svědci?“

„Pojďme,“ vzal mladší kolega vyšetřovatele něžně za ruku a vedl ho směrem k asi desetiletému chlapci ve fraku.

„Co to má znamenat?“ podivil se vyšetřovatel.

„Jsem dirigentem pěveckého sboru,“ řekl důstojně chlapec. „Náš sbor měl dnes naplánováno vystoupení u příležitosti oslavy dne dětí.“

„Viděl jsi střelce?“ zeptal se vyšetřovatel.

„Nikoliv,“ opáčil suše chlapec. „Jsem dirigent, a proto jsem stál zády, ale můžete se zeptat koholi z členů mého sboru. Když zazněl výstřel, zrovna jsme zpívali Marseillaisu.“

Chlapec ukázal vyšetřovateli rukou na houf dětí, které se honily po parku nedbajíce slavnostních stejnokrojů, do nichž byly oblečeny.

Vyšetřovatel chlapci poděkoval pokývnutím hlavy.

Mladší kolega mezitím k vyšetřovateli přivedl nenápadného muže ve středních letech.

„Co jste viděl vy?“ zeptal se nevrle vyšetřovatel.

„Viděl jsem vše, pane komisaři,“ řekl bezvýrazným hlasem muž. „Jak toho lovce, který střílel, tak toho chcáče.“

„Chcáče?“ podivil se vyšetřovatel.

„Zajisté, pane komisaři,“ zasmál se muž. „Byl to takový malý, hubený mužík se špičatou bradkou. Zjevně se potřeboval vymočít. Bohužel si pro místo úlevy vybral podstavec Valentiny Milánské.“

„Dobře,“ řekl vyšetřovatel spíš pro sebe. „Konečně někdo dospělý, a ne děcko. Vaše jméno?“

„Quaquelique.“

„Zvláštní jméno,“ podotkl vyšetřovatel.

„Zajisté,“ zazubil se Quaquelique. „Dal mi je náš pán.“

„Váš pán?“ podivil se vyšetřovatel.

„Ano, náš pán. Měl by tu dnes také být. Je ovšem plachý a uzavřený. Takovéhle pozdvižení a přítomnost policistů mu určitě nedělá dobře.“

Vyšetřovatel zklamaně zkrabatil čelo, zaklapl notes a rezignovaně pronesl směrem ke Quaqueliquovi: „Aha.“

Přibližně v téže chvíli, kdy vyšetřovatel v Lucemburské zahradě rozmlouval s Quaqueliquem, otevřel postarší docent okno ve svém pražském kabinetu. Z ulice dovnitř doléhaly zvuky tramvají a troubících automobilů.

Docent se pousmál na ono malé shromáždění studentů, které k sobě pozval na víno. Byla tu dlouhonohá blondýnka s poněkud šilhavým pohledem, dále korpulentní třicátnice s mohutnými prsy a konečně dva mladí bruneti s kostěnými brýlemi, které od sebe docent nedokázal rozlišit (ani se o to koneckonců nesnažil). Docentovi bylo v přítomnosti mladých lidí příjemně. Naléval jim víno z láhví, které čile vytahoval z malé ledničky.

Docentovou slabostí byly vždycky blondýnky. Také je od sebe nedokázal rozlišit. Dnešní shromáždění studentů zorganizoval pouze proto, aby mohl posléze zůstat s blondýnkou o samotě. Ostatní studenti byli pro docenta důležití, protože si díky nim nemusel připouštět svůj vysoký věk. Ach běda! Jak starý by se cítil, kdyby v kabinetu dobýval blondýnku sám. Připadal by si jako starý dědek. Přítomnost ostatních tedy byla důležitá proto, aby byl docent

nasvícen v tom správném světle. Aby na studenty dopadlo několik dobře mířených paprsků jeho moudrosti a docent se zase na oplátku mohl několik hodin koupat v naivní atmosféře bezstarostného mládí. Z ní pak vyloví svůj úlovek: blondýnku s lehce šilhajícíma očima.

„Kdysi dávno jsem napsal svému příteli takovou novelu, možná spíše krátký román. Byl to příběh o Akulce,“ řekl docent.

„Kdo je to Akulka?“ zeptala se blondýnka.

Docent jí dolil do sklenice víno a pokračoval: „Žena jménem Akulka byla nymfomanka. Trpěla navíc obsedantně kompulzivní neurózou, která souvisela s jejími močopudnými schopnostmi. Byla schopná *chcát* dlouhé hodiny.“ Docent přelétl nežným pohledem své obecenstvo.

Bruneti v kostěných brýlích se nervózně zavrtěli na svých židlích. Třicátnice k docentovi zvedla tázavě hlavu.

„Nuže,“ pokračoval docent, „a tato žena jménem Akulka byla schopna v záplavě své moči utopit vše ve svém okolí. Vzpomínám si kupříkladu, že Akulka kráčela po ulici, po níž jela kropicí tramvaj. Akulka se nemohla ubránit potřebě se s tou nehořáznou tramvají utkat. Vznikl z toho střet stříkající Akulky a tramvaje. Román myslím zakončila scéna,

ve které se Akulka na náměstí okresního města proměnila v kašnu s chrličem.

Byl to příběh neopětované lásky. Můj přítel, kterému jsem ten román dedikoval, nemohl opětovat Akulčinu lásku, a proto se Akulka raději proměnila v kašnu, aby mohla navěky současně plakat i močit.“

Docent se otočil na blondýnku. V jejích očích zpozoroval strnulý úlek.

Třicátnice se zeptala: „Proč nemohl váš přítel opětovat její lásku?“

„Můj přítel byl totiž,“ řekl důvěrným hlasem docent, „docentem vaginologie. Viděl vaginy všude kolem sebe a vše s nimi podle něj souviselo. Dobýval ovšem nejen Akulčinu vaginu, ale i vaginy jiných žen. Tak se můj přítel před Akulčinou láskou ukryl v chodbě, ve které se ztratil. Nejprve si myslel, že je to nějaký podzemní labyrint, ale poté, co pochopil, že pro něj již není návratu, zjistil, že uvízl v metafyzické vagině. Ťukal hůlkou do jejích teplých stěn, mlátil do výstelky rukama, volal o pomoc, ale vše marně. Taková metafyzická vagina je nekonečná spleť vzájemně propojených chodeb. Těmi chodbami je možno kráčet po osudech všech lidí, kteří kdy přišli na svět, i těch, kteří na svět teprve přijdou. Můj přítel prochází chodbou a nepřestává volat o pomoc. Ale nic naplat. Cesta za ukojením chťiče, kterou kráčel

na zemi, byla stejně marná jako jeho volání uprostřed labyrintu.“

„To je dobré,“ řekl jeden z brunetů. „Prostopášník, docent vaginologie, chycený ve vagině. Jak paradoxní!“

„Byla to spíše taková hříčka. Tautologie, v níž byl můj přítel navždy zaklet. Jednalo se ovšem o metafyzickou vaginu, na to nezapomínejme. Můj přítel tak mohl současně považovat myšlenku za skutečnost i skutečnost za myšlenku. Toužil ve spleti větvícih se chodeb dospět až k oné bájně Evě vyhnané z ráje, z níž se zrodily první děti.“ Blondýnka se opatrně zeptala: „Proč chtěl váš přítel vyhledat právě Evu vyhnanou z ráje?“

Docent dolil všem hostům do sklenic víno a konečně řekl: „Jeho pohnutky se mohou zdát zvláštní, snad šokující. Nuže, toužil do oné chodby představované Evinou vaginou hodit granát a navždy zlikvidovat celé lidstvo s jeho minulostí i budoucností, se všemi tyrany, které lidstvo zrodilo, se vším utrpením, zrůdnostmi a nenávisť. Věřil tomu, že zničí-li onu základní chodbu, kterou se zrodily první děti, zanikne i celé lidstvo. V očích mého přítele bylo ovšem vržení onoho granátu aktem nejvyšší milosti.“

Quaquelique a vyšetřovatel se procházeli Lucemburskou zahradou. Místo činu od nich bylo vzdáleno asi půl kilometru, a tak měli oba muži klid na rozhovor.

„Víte, pane komisaři,“ řekl Quaquelique, „mám podezření, že to celé zpunktoval náš pán.“

Vyšetřovatel pohlédl na druhého muže a pochybovačně zakroutil hlavou: „Tak tedy opět váš pán?“

„Ano, náš pán,“ pokračoval Quaquelique. „Dal nám jména, těla i osudy a hraje s námi svoji hru. Možná vám připadá, že jsem se zbláznil, vidíte, pane komisaři? Ale mohu vás ujistit, že jsem duševně docela zdrav.“

„Jen do toho, ujistěte mě prosím,“ řekl s přátelským úsměvem vyšetřovatel.

„Náš pán je člověk z masa a kostí. Má nás moc rád, ale nemá rád publikum. Některé své dítky proto dnes poslal do Lucemburské zahrady, aby zde vykonaly ono představení, jehož následkem jsou poškozené sochy.“

„Jaké dítky máte na mysli?“ zeptal se vyšetřovatel.

„Počítám se mezi ně, pane komisaři. Jsem ovšem dítko docela nicotné, ba bezvýznamné, ale

přesto – domnívám se možná neskromně – představuji pro našeho pána dítko nejmilejší.“

„A kdopak jsou ta další dítká?“

Kolem obou mužů prošly dvě asi sedmnáctileté dívky v krátkých tričkách s odhalenými břichy. Oba muži tím byli mírně znepokojeni.

Quaquelique dívky lehkým úklonem hlavy pozdravil a nechal je projít.

„Dalších dítek je mnoho, pane komisaři,“ řekl Quaquelique s úsměvem na rtech. „Ale já bych vám rád ukázal našeho pána, našeho mistra.“

„Nemohu říci, pane, že byste mě dokázal přesvědčit o vašem úplném duševním zdraví,“ řekl přísně vyšetřovatel.

Quaquelique však na policistova příkrá slova nikterak nedbal, zastavil se a pohybem ruky vyzval vyšetřovatele, aby také ustrnul.

Po chvíli ticha, během které vyšetřovatel na Quaqueliqua nechápavě zíral, Quaquelique zašeptal: „Á! Je tady, vidíte?“ Ukázal na starého muže s mohutnými slunečními brýlemi, který se od nich právě lehce kulhavou chůzí vzdaloval.

„Vidíte,“ zašeptal naléhavě Quaquelique, „schovává se. Schovává se za stromy. Chce nám uniknout. Za ním, pane komisaři!“

4

Přibližně v téže chvíli, kdy se Quaquelique a vyšetřovatel vydali pronásledovat mistra, vletěl do okna pražského kabinetu krásný motýl.

Postarší docent i jeho hosté ustrnuli a sledovali dráhu jeho letu.

„Podívejte se!“ zašeptal něžně docent. „Jak je krásný!“

„A jak křehký je jeho život,“ vydechla blondýnka.

„Tak, tak,“ pokýval hlavou docent.

Motýl prolétal nad jejich hlavami, spirálovitě kroužil prostorem, na chvíli si odpočinul na láhvi armaňaku postavené na skříni, málem usedl na brýle jednoho z brunetů, až konečně vyletěl z okna a získal svobodu.

„To bylo krásné, přátelé!“ vydechl docent. „Takové okamžiky mi vždy připomenou, jak vzácná a neuchopitelná je naše existence.“ V tu chvíli již držel blondýnku kolem pasu a jeho ruka se odvažovala stále níž a níž.

„Pane docente, věříte na stěhování duší?“ zeptala se dychtivě třicátnice.

Docent se pousmál a pravil: „Zajisté, že na ně

věřím.“ Jeho ruka se posunula ještě níže k blondýnčině zadnici. „Je to krásná víra. Zcela nesmyslná a absurdní jako všechny ostatní víry. Kdysi jsem věřil v ráj na zemi. Věřil jsem, že je nutné jej prosadit třeba i proti vůli těch, kteří s mou myšlenkou nesouhlasili. Věřil jsem také v poezii, drama, v román. Dokonce jsem jedno období svého života docela vážně přemýšlel, zda se nestanu romanopiscem!“

„Opravdu?“ řekl dychtivě jeden z brunetů.

„Jistě,“ řekl příkře docent. „Napsal jsem skvělou habilitační práci o velikánovi české literatury. Proto jsem dodnes docentem. Ale – jak víte – zůstal jsem jen pouhým učitelem.“

„Říká se, že máte jistě schovaný nějaký velký román doma v šuplíku,“ pravila třicátnice.

„Kéž by, přátelé! Kéž by,“ řekl docent. „Román o Akulce jsem ztratil. Můj přítel, kterému jsem jej dedikoval, už nežije. A já ani nevím, kde je můj malý román uschován. Snad leží kdesi na skládce a dávno se rozložil v kompost.“

„Nebudte smutný,“ řekla docentovi něžně blondýnka a pohládila ho po rameni.

„Jistě, nebudte smutný,“ řekla vesele třicátnice a pozdvihla sklenici plnou vína do výše: „Napijme se na ten ztracený román!“

„Máte pravdu, paní kolegyně,“ pousmál se

docent. Sklenice vína zacinkaly a mezi všemi přítomnými se opět rozlila dobrá nálada.

„Mluvíme-li o víře,“ řekl docent, „pak já absolutně věřím v sen.“

„V sen?“ podivili se současně oba bruneti.

„Ano, věřím v sen jako ve skutečnost. A věřím, že skutečnost se může proměnit tak rychle, jako by to byl jen sen. Žijeme přeci jen jednou. Kde končí sny? A kde začíná skutečnost? Kupříkladu dnes v noci jsem měl zvláštní sen.“

„Vypravujte, pane docente!“ pobídla jej vesele třicátnice.

„Nejprve jsem byl u cikánky a nechával jsem si hádat z ruky. Uchopila mě za zápěstí a pravila, že napíšu mnoho knih, proslavím se po celém světě, ale přesto se před ním budu ukrývat. Budeš před ním utíkat, řekla mi cikánka. Atmosféra v onom stanu, kde mi hádala z ruky, se stala příliš tíživou. Musil jsem ven. Vypotácel jsem se ze stanu pryč, lapal jsem po čerstvém vzduchu a klopýtal pryč. ‚Tohle si vezmi!‘ zakřičela na mě cikánka a podala mi svazek knih. Nedokázal jsem přečíst jejich názvy. Tohle jsou knihy, které napíšeš, řekla mi. A já, představte si to, přátelé, já to samozřejmě pokládal za naprosto logické, i když to bylo zcela absurdní. Ve snu však funguje jiná logika. Odnášel jsem si tedy od cikánky

knihy, které jsem měl teprve napsat. Chodil jsem po ulicích Paříže, kterou jsem kdysi tak miloval, a pod paží jsem si nesl svazek svých knih. S nikým jsem se nedokázal dorozumět, bylo to už tak dávno, co jsem hovořil francouzsky. Nakonec si mě vyhlédli nějakí výrostci, kteří mě docela bezdůvodně napadli a mé knihy mi sebrali. Utíkali pryč, v náručí mé knihy, a já se snažil je pronásledovat. Ale byl jsem starý a pomalý. Jednomu z výrostků vypadla při útěku na zem kniha. Myslil jsem si: alespoň tuhle jedinou zachráním! Utíkal jsem k tomu místu. Kolem se mezitím vyrojily zástupy kolemjdoucích, takže bylo obtížné vypátrat, kde přesně ta kniha ležela. Ale nakonec jsem ji objevil!“

„Jak zněl titul té knihy?“ zeptala se blondýnka.

Docent se zahleděl do blondýnčiných šilhavých očí, položil jí ruku na stehno a potichu pravil: „Byl to jen sen. Stál jsem na té pařížské ulici docela sám. Všemi opuštěný. Okradený o knihy, které jsem měl teprve napsat. A nedokázal jsem ani přečíst název té jediné knihy.“

„Ach,“ vzdychla blondýnka.